

naročito u tom pogledu treba i po službenoj dužnosti utvrditi sve odlučne i važne činjenice prije donošenja nove odluke.

V.V.

VISI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž-732/79-2
od 18. XII 1979.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, prof. dr Branko Jakaša

Prodaja broda - Sklapanje ugovora o zakupu broda - Ako su svi ugovori fiktivni ne proizvode nikakav pravni učinak

Tužitelj i tuženi su fizičke osobe. Tužitelj u tužbi navodi da je s tuženim zaključio dva ugovora. Jedan o kupoprodaji broda a drugi o zakupu /pogrešno najmu/ istog broda, pa zahtijeva da sud obveže tuženoga na izdavanje isprave s kojom da se brod u polovini vrijednosti za koliko je stvarno prodan, upiše na njegovo ime, te da mu isplati na ime zakupnine utuženi iznos jer da je bilo ugovoreno da će brod koristiti tuženi e da će kao protuuslugu isplaćivati ugovorenou najamninu. Budući da tuženi nije ispunio ni jednu obvezu sklopljenih ugovora, tužitelj zahtijeva da ga sud u navedenom smislu obveže.

Prvostepeni sud je tužbeni zahtjev u cijelosti odbio jer je pronašao da su oba ugovora fiktivna.

U obrazloženju prvostepene presude navodi se slijedeće:

Medju strankama je sporno da li su pravno valjani: prvo, kupoprodajni ugovor od 19. II 1971. o prodaji suvlasničkog dijela 12 karata /jedne polovine idealnog suvlasničkog dijela/ ribarskog motornog broda, koće, i drugo, najamni ugovor od 18.II 1971, te da li je slijedom toga tuženi dužan tužitelju izdati valjanu ispravu na temelju koje bi se izvršio prijenos prava suvlasništva spomenutog broda u korist tužitelja i platiti utuženu najamninu.

Radi utvrđenja spornih a odlučnih činjenica sud je proveo dokaze saslušanjem tužitelja i tuženog kao pärničnih

stranaka i pregledao isprave priložene spisu i to:

- kupoprodajni ugovor stranaka od 19. II 1971;
- najamni ugovor stranaka;
- "privatni spis";
- izvadek iz Upisnika pomorskih ribarskih brodova;
- pregledao zbirku isprava Lučke kapetanije za motorni brod.

Na temelju izvedenih dokaza sud smatra utvrđenim slijedeće činjenično stanje:

Parnične stranke su dana 19. II 1971. godine u Jugoslaviji potpisale kupoprodajni ugovor, na temelju kojeg je tuženi prodao tužitelju 12 dijelova /karata/ motornog broda upisanog u jugoslavenskoj luci, za ugovorenu cijenu od 98.000,00 dinara koji iznos je plativ u 12 jednakih rata, s time da prva rata dosnijeve 1. VI 1970, te da kupac u posjed ribarskog broda stupa danom potpisa ugovora. Tuženi je, kao prodavalac, ovjerio svoj potpis na tome ugovoru kod Općinskog suda dana 24. II 1971, ali na osnovi toga ugovora nije izvršen upis prava suvlasništva na ribarskom brodu u Upisniku Lučke kapetanije u korist tužitelja, niti je plaćena cijena, niti je kupac stvarno stupio u posjed broda.

Sud je utvrdio da je jedino, i isključivo tuženi današ upisan u Upisnik pomorskih ribarskih brodova Lučke kapetanije kao vlasnik motornog broda sa sva 24 dijela. Takav je upis bio izvršen 10. XII 1970. ali na temelju drugog kupoprodajnog ugovora sklopljenog dana 27. X 1970. u Italiji, i rješenja Općinskog suda od 8. XII 1970. Naime, prvostepeni sud je neposrednim uvidom u zbirku isprava Lučke kapetanije, koja se odnosi na taj motorni brod, utvrdio da su taj drugi ugovor o kupoprodaji ribarskog broda sklopljeni u Italiji 21. III 1970. Tuženi kao kupac, te nekoliko talijanskih državljanina kao prodavaoci - suvlasnici cijelog broda, luka upisa Rimini, a što proizlazi i iz isprave Lučke kapetanije Rimini od 1. X 1970.

Nadalje uvidom u uvoznu carinsku deklaraciju od 25. XI 1970, koja je priložena zbirci isprava, sud je utvrdio da je uvoznik broda bio tuženi, koji je i platilo svu zaračunatu carinu i ostale pristojbe korisniku carine, i to kao kupac broda iz inozemstva.

Uvidom u najamni ugovor od 18. II 1971., sud je utvrdio da su se stranke sporazumjеле da će brodom upravljati i koristiti ga tuženi, te da će kao naknadu za navedeno korištenje plaćati tužitelju iznos od din 16.000,00 mjesечно počam od 1. III 1971. do 28. II 1972.

Budući da tužitelj tužbene zahtjeve temelji na kupoprodajnom ugovoru od 19. II 1971. i najamnom ugovoru od 18. II 1971., a tuženi prigovara da su navedeni ugovori fiktivni, sud je rješavao o pitanju valjanosti ova ugovora kao prethodnom pitanju i zauzeo stajalište da su kako kupoprodajni ugovor od 19. II 1971., tako i najamni ugovor od 18. II 1971. prividni ugovori, te da slijedom toga nemaju pravni učinak među strankama.

Ugovor je prividan kada su stranke suglasno izjavile volju da on bude prividan i da ne proizvodi onaj učinak koji bi mu pripadao da je ugovor ispunjen.

Prema odredbi paragrafa 916. novele bivšeg OGZ-a koja se kao pravno pravilo s obzirom na dan nastanka obvezne ima primijeniti na odnos izmedju stranaka, izjava volje, koja je prema drugome po sporazumu s njime učinjena prividno, ništava je.

Do tog zaključka sud je došao cijeneći iskaze saslušanih stranaka na ročištu 21. III 1979., a posebno iskaz samog tužitelja.

Naime, tužitelj je izmedju ostalog iskazao da se upoznao s ranijim vlasnicima motornog broda, koji su mu sugerirali da potpiše ugovor s tuženim kako bi time tuženi bio primoran platiti vlasnicima još neisplaćeni iznos kupoprodajne cijene. Nadalje, iz iskaza tužitelja proizlazi da ni prema odredbama ugovora o najmu broda koji je sklopljen 18. II 1971. najamnina nije trebala biti plaćena tužitelju već navodnim vlasnicima broda telijsanskim državljanima.

Kod takvog stanja stvari i ponašanje stranaka nakon potpisa ugovora tj. činjenica: da na temelju kupoprodajnog ugovora od 19. II 1971. tužitelj nikada nije tražio da se izvrši upis prava suvlasništva na motorni brod u Upisniku pomorskih ribarskih brodova Lučke kapetanije na njegovo ime, već nezavisno od postojanja ugovora traži tužbom da mu tuženi izda valjanu ispravu za upis prava suvlasništva na

brodu; da tuženi nije nikada tužitelju isplatio bilo kakav iznos na ime ugovorenog cijene broda, a od dospijeća posljednje rate prema kupoprodajnom ugovoru do dana podnošenja tužbe protekao je rok od preko 5 godina, da je ugovor o najmu zaključen dana 18. II 1971., dakle čak prije nego što je potpisani kupoprodajni ugovor na temelju kojeg je tužitelj trebao postati suvlasnik, te da nije plaćena naknada za korištenje broda u ugovornom razdoblju, a niti je platež za to razdoblje tražen. Nesumnjivo, po stajalištu suda, sve to potvrđuje da su kako kupoprodajni ugovor od 19. II 1971. tako i najamni ugovor od 18. II 1971. prividni /fiktivni/ i bez pravnog učinka među stranama. Samim tim se ukazuje neosnovanim tužbeni zahtjev koji tužitelj temelji na navedenim ugovorima, te ga je valjalo u cijelosti odbiti i presuditi kao pod točkom I izreke.

Kod toga sud smatra nevažnim pozivanje tužitelja na "privatnu ispravu" od 1. XI 1975. ili bilo koja druga utvrđenja koja su sklopljena između osoba potpisnika te privatne isprave, i to iz razloga, jer svi potpisnici privatne isprave, talijanski državljeni, nisu nikada bili vlasnici motornog broda, kako to proizlazi iz kupoprodajnog ugovora sklopljenog u Italiji 21. III 1970. između tuženoga i ranijih vlasnika i isprave Lučke kapetanije Rimini od 1. X 1970. koje su priložene zbirci isprava Lučke kapetanije u Jugoslaviji za spomenuti brod, a posebno nisu bili vlasnici u vrijeme potpisivanja privatne isprave, tj. 1. XI 1975., kada je kao vlasnik broda bio i ostao upisan u Upisniku pomorskih ribarskih brodova naše Lučke kapetanije istključivo tuženi i to sa sva 24 dijela broda.

Sve da je i prilikom kupoprodaje broda od ranijih vlasnika u Italiji došlo do sporazuma da se tuženi samo pro forma upiše u Upisnik pomorskih ribarskih brodova kao vlasnik, kako je to navedeno u privatnoj ispravi, a da vlasnici broda de facto ostanu talijanski državljeni, takva utvrđenja nemaju pravne valjanosti jer bi bila učinjena sa svrhom da se izigre primjena jugoslavenskih pravnih propisa. U konkretnom slučaju radi se o izigravanju odredaba Zakona o upisu pomorskih brodova i čamaca /Sl.l. br.8/65/, koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja "privatne isprave", a odnosi se na uvjete pod kojima se može izvršiti upis broda u Upisnik pomorskih brodova, pa tako i pomorskih ribarskih brodova, posebno u slučaju kada je vlasnik ili suvlasnik broda inozemac, te propise koji se odnose na stjecanje prava vlasništva na brodu kao nekretnini.

Sud nije provodio dokaz radi utvrđenja da li je tuženi u cijelosti isplatio ugovorenu cijenu broda ranjim vlasnicima, jer je i ta okolnost nevažna za rješenje predmetnog spora u kojem se kao tužitelj ne pojavljuje osoba koja je stranak u kupoprodajnom ugovoru sklopljenom u Italiji 10. XII 1970. i na temelju kojeg ugovora je izvršen upis prava vlasništva ribarskog broda na tuženoga.

Niti okolnost da je tužitelj, u namjeri da stekne pravo suvlasništva na brodu, platio iznos od Lit 3,600.00.- jednom od navodnih suvlasnika, kako to proizlazi iz iskaza tužitelja saslušanog na ročištu dana 21. III 1979., nije važna, jer je tužitelj znao da je tuženi isključivi vlasnik ribarskog motornog broda, pa da slijedom toga plaćanjem treće osobi, bez suglasnosti tuženoga kao vlasnika, ne može steći neko pravo na brodu.

Odluka o parničnim troškovima temelji se na odredbi čl.154, stav 1. ZPP-a, a trošak je odmjerен na vrijednost spora od din 255.500.- od čega se iznos od din 157.500.- odnosi na naknadu prema najamnom ugovoru, a iznos od din 98.000,oo na protuvrijednost 12 karata motornog broda, u pogledu kojeg je tužitelj tražio tužbom da mu tuženi prizna pravo suvlasništva.

Tužitelj je u želbi naveo slijedeće:

Tužitelj smatra da je prvostepeni sud odbijanjem da provede predložene dokaze po tužitelju, nepotpuno utvrdio činjenično stanje, kao i da je pogrešno ocijenio činjenično stanje na temelju provedenih dokaza, zbog čega je donio pobijajuću presudu u kojoj je tužitelja odbio s njezovim tužbenim zahtjevom.

Rješavajući spor stranaka, prvostepeni sud je u odnosu na utuženo novčano potraživanje, odnose stranaka pojednostavio, smatrajući da je odnose trebao riješiti ocjenom pravnog pitanja da li je ugovor izmedju stranaka od 18. II 1971. i 19. II 1971, pravovaljan ili nije, dok je drugi dio tužbenog zahtjeva, tj. traženje tužitelja da mu tuženi prizna odnosno sud utvrdi, da je suvlasnik broda u 12 karata, ocijenio u smislu propisa Zakona o upisu pomorskih brodova i čamaca /Sl.list br.8/65/, nalazeći da bi zadržano vlasništvo broda od strane državljanina Republike San Marino, dok je kao vlasnik upisan tuženi, bilo protivno tom zakonu odnosno pravnom poretku.

Prvostepeni sud se kod ocjene pravovaljanosti ugovora kojim je tuženi upisan kao vlasnik, oslonio isključivo na činjenicu da u zbirci isprava uloška, koji se odnosi na sporni brod, postoji ugovor od 21. III 1970, prema kojem je tuženi kupio od talijanske obitelji sporni brod za 8,502.000... Lit.

Prvostepeni sud nije kod toga cijenio sve ostalo što su same stranke izjavile odnosno dokazivale raznim ispravama, pa je utoliko činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.

Ukazuje se kao indicij, da je kod sklapanja ugovora od 21. III 1970, kojim je tuženi stekao i upisao svoje vlasništvo u pogledu broda, sudjelovao kao njegov punomoćnik talijanski državljanin, dakle jedan od građana San Marina, a koje gradjane su obje stranke u sporu naznačavale i priznavale kao ranije vlasnike toga broda. Njedalje u zbirci isprava postoji izjava tih građana, kojom izjavom potvrđuju da su teži brod tj. sporni brod darivali tuženome. Ta izjava nosi datum 8. VI 1970. Ako se ove isprave usporede izlazi da je tuženi imao dva naslova stjecanja broda, no upisan je na temelju ugovora od 21. III 1970.

Već je dakle iz same zbirke isprava vidljivo, da su prijašnji vlasnici broda bili spomenuti građani Republike San Marino, kod čega se ukazuje na činjenicu da u Italiji, pod čijom je zastavom do prijenosa plovio sporni brod, postoji i legalno je izvanknjižno vlasništvo plovnog objekta.

Ako se tužitelj zato poziva na spomenute građane San Marina kao svjedočke, imajući u vidu pitanje vlasništva broda, te isprave koje su oni izdali strankama odnosno koje su načinili za obje stranke, a iz kojih se vidi da je u stvari bio fiktivan ugovor kojim je tuženi stekao vlasništvo i na temelju kojeg ugovora je upisan kao vlasnik kod nadležnih vlasti, onda je prvostepeni sud trebao te svjedočke saslušati kako bi ocijenio osnovanost tužiteljevog traženja da se i on utvrdi kao suvlasnik broda u 12 karata. Obratnim postupkom, tj. osloncem na ispravu koju je sud uzeo jedino pravovaljanom, došlo se do situacije da tuženi dodje do velike imovine na isto tako veliku štetu tužitelja.

Tužitelj je svjestan činjenice da djelovanja kako na njega tako i na tuženoga u odnosu na sporni brod, nisu

možda bila u skladu s formalnim propisima u pogledu ukinjive vlasništva na plovnom objektu, no isto tako smatra da i propuštanje kakve formalnosti ne može imati za pravnu posljedicu da tužitelj više nikako i ničim ne može dokazivati da je osnova stjecanja za upis spornog broda na ime tuženoga netočna.

Tužitelj smatra da je pogrešan zaključak prvostepenog suda u pravcu da bi, u slučaju ako su spomenuti građani San Marina ostali neko vrijeme iza prijenosa vlasništva na tuženoga, stvarni vlasnici barem u smislu da nisu bili plaćeni, nastala situacija bila u protivnosti s odredbama cit. zakona. U smislu čl.4. tog zakona predviđen je slučaj upisa na brod u register brodova i kada su vlasnici broda strani državljanji ako je brodar državljanin SFRJ.

Tužitelj smatra pogrešnim i zaključak prvostepenog suda u pravcu da tužitelj osniva svoja potraživanja u novcu i dijelu suvlasništva na osnovi ugovora medju strankama od 18. i 19. II 1971. Istina je da je tužba postavljena u osnovi osloncem na te ugovore, no tužitelj je kasnije tijekom raspravljanja dovoljno jasno ukazao da svoja tužbena potraživanja zasniva na svome pravu suvlasništva u pogledu polovice broda, pa je u tome smislu trebalo provesti dokaze koje je predlagao.

U odnosu na činjenično stanje, tužitelj isto još jednom ukratko iznosi.

Prije nego je tužitelj i upoznao spomenute gradjane San Marina, s njima je došao u kontakt tuženi. Njegov bratić držao je ugostiteljski objekt na Jadranu, pa su spomenuti dolazeći na odmor došli tako u kontakt s tuženim. Tuženi je tada doista imao jednu ribarsku barku s kojom je ribario zajedno s još trojicom. Navodno mu se ribarenje s tom barkom nije isplatilo. I tužitelj je tada imao svoj ugostiteljski objekt na Jadranu. Kako je tužitelj kasnije samo čuo od spomenutih gradjana San Marina, ili od samog tuženoga, kojeg je naravno otprije poznavao, ti gradjani i tuženi su se sporazumjeli da će oni svojim sredstvima kupiti jedan drugi - veći ribarski brod, koji će prevesti na ime tuženoga, jer drugačije nije mogao obavljati ribarenje u domaćim vodama, s time da će tuženi tim gradjanima dati dogovorenu količinu ribe od ulova za njihove potrebe, te da će tuženi taj brod otplaćivati vrijednošću ulovljene i prodane ribe, a kada tuženi otpлатi vrijednost broda, koju

su ocijenili s Lit. 19,200.000.- brod ostaje tuženome, kao stvarnom vlasniku.

U potvrdu toga tuženi je spomenutim građanima popisao izjavu, da je ugovor s kojim je stekao vlasništvo odnosno njihova izjeva kako mu daruju brod, samo za treće osobe, ali da među njima vrijedi ugovor koji su međusobno sklopili 4. III 1970. oispravi i sadržaju toga ugovora od 4. III 1970. tužitelj nema dokaz. O tome je priložena izjava tuženoga od 8. VI 1970.

Kako ugovorenim način plaćanja i ulova nije išao na zadovoljstvo spomenutih građana, jer su sumnjali da tuženi prikriva dio ulova ili tvrdi da nema ulova, te da zato ne može otplaćivati vrijednost broda, spomenuti građani su se obratili tužitelju, koji se nakon što su sklopljeni navedeni ugovori, tek upoznao s njima. Imajući u tužitelja više povjerenja, a kako je i tužitelj vidio u toj kombinaciji svoj interes, predložili su tužitelju da on formalno barem u času sklapanja ugovora, sklopi s tuženim ugovore od 19. II i 18. II 1971., pa je tako i načinjeno. Tužitelj nije tražio uknjižbu svoga prava vlasništva koje je tako formalno stekao, iz razloga što mu je tuženi tvrdio da će on sigurno otplatiti vrijednost broda spomenutim građanima, te da će tako i ostati upis njegovog vlasništva, kao i zato što tužitelj u času sklapanja ugovora o kupoprodaji s tuženim, nije stvarno platio dio vrijednosti, tj. polovicu broda.

Istovremeno kada je sklopljen ugovor o najmu od 18. II 1971. godine između stranaka, obje stranke u sporu su potpisale ugovor spomenutim građanima da kupuju sporni brod po polovicu za iznos od 19,200.000.- lit, te da svaki ima platiti polovicu, tj. po lit 9,600.000.-, s time što je tuženom priznat iznos od lit 1,125.524.- koliko je već bio platio u smislu prijašnjeg dogovora sa spomenutim građanima. Istovremeno je ugovoren najamnine broda od din 16.000.- mjesечно od 1. III 1971. do 28. II 1972. godine, koja se trebala smanjivati kako stranke budu vršile isplate. Ugovor od 18. II 1971. prilaže žalbi i smatra da bi trebalo saslušati već predložene svjedočke iz San Marina, kao i svjedoka iz SFRJ.

Nakon sklapanja ugovora od 18. II 1971., kojim su se stranke obvezale platiti svaki polovicu vrijednosti broda, tuženi i tužitelj našavši se u istoj obvezi prema spomenutim građanima San Marina, počeli su suradjivati tako, što

je tužitelj svojim kombijem prevozio višak ribe, koju je ulovio tuženi, u tvornicu ribe. Utržak od ulova je u cijelosti davao tuženom, u čije ime se i vršila prodaja tvornici, uz odbitak režijskih troškova takvog prijevoza. Takva surađnja je trajala kroz dvije godine, naročito u zimskim vremenima, kada se relativno malo ribe prodavalo izvan turističke sezone.

Prema tome netočna je tvrdnja tuženoga, kako se tužitelj nije ničim interesirao za brod ni za rad broda, kao i to da s tuženim nije imao u vezi broda nikakvih dodira jer to slijedi iz iskaza stranaka u spisu.

Iza sklapanja ugovora od 18. II 1971., tuženi nije plaćao ništa na račun kupovine broda, nego je plaćao samo ugovorenou najamninu od 16.000.- din. Nakon toga su spomenuti građani San Marina sami odlučili sniziti najamninu na din 9.000.- mjesечно, kako bi tako omogućili tuženome da počne plaćati i što prije otplati vrijednost njegove polovice broda, tj. ugovorenih Lit 8,474.476.-, odnosno ovaj iznos u protuvrijednosti u dinarima. Te isplate su se vršile isključivo u SFRJ bilo kojem suvlasniku, i u dinarima, kako se to vidi i iz iskaza isplate koji je predodio tuženi. Sniženje najma broda uslijedilo je početkom turističke sezone 1972., pa je tada tuženi plaćao din 9.000.- s naslova najamnine. To se dade zaključiti i po iznosima koje je tuženi plaćao spomenutim građanima, a prema njegovom iskazu isplaćenih svota. Prema tome te isplate su bile isplata najamnine a ne otplata broda kako to sada tvrdi tuženi. Na isplatnicama na koje se poziva tuženi u svome iskazu, po znanju tužitelja stoji da se isplate vrši s naslova najma a ne da se radi o otplati.

U smislu cit. ugovora tužitelj je dne 28. IX 1972. platio spomenutim građanima vrijednost od 6 karata broda, a dne 1. VIII 1973. vrijednost drugih 6 karata broda, pa je tako platio i postao suvlasnikom broda u polovici dijela. Dokaz o tome je potvrda od 28. IX 1972. i izjave spomenutih građana od 1. VIII 1973. godine.

Ove činjenice, tj. da je tužitelj isplatio brod u polovici dijela, date su na znanje tuženome, pa je od tada tužitelj preko spomenutih građana primao polovicu najamnine od din 4.500.- što je trajalo sve do vremena kada je tuženi isplatio svoj dio broda, tj. polovicu, a što je bilo 1. XI 1975., kako je to vidljivo iz tzv. privatnog spisa spomenutih građana, koji se nalazi u spisu.

Tužitelj nije htio izravno naplaćivati svoj dio najamnine jer je tuženi i otprije plaćao bivšim vlasnicima izravno.

U tome je ujedno razlog zašto tužitelj smatra osnovanim tražiti od tuženoga da njemu plaća razmjerni dio najamnine dijelu suvlasništva tužitelja.

Vidi se i iz isplate koje je vršio tuženi spomenutim gradjanima u 1976. da se radi o svotama koje predstavljaju ostatke kupovnine dijela broda.

Premas tome, tužitelj je ugovorom od 18. II 1971, a zatim isplatom polovice broda, stekao vlasništvo 12 karata broda, i zbog toga tražio utvrđenje toga njegovog stečenog prava.

Ne bi odgovaralo poštenuju u prometu, da se prijedje preko jasnih dokaza iz kojih se vidi kako je tužitelj stekao pravo vlasništva u odnosu na sporni brod, cijeneći samo ispravu na temelju koje je tuženi uknjižen kao samovlasnik broda. Vidljivo je da je te isprava djelomično fiktivna jer se radi o ugovoru gdje kupovnina nije plaćena barem po tuženome, i ako to стоји, којој ispravi стоји nasuprot darovni ugovor spomenutih gradjana.

Koliko to i sam tuženi zna, vidi se po tome što je čak tražio protutužbom da mu tužitelj prizna vlasništvo u odnosu na polovicu broda, iako je bio stvarno uknjižen u cijelosti.

Obje stranke su tijekom cijelog spora tvrdile i priznavale kao bivše vlasnike broda spomenute gradjane San Marina, a ne u ispravi, odnosno ugovoru od 21. III 1970. navedene osobe.

To najbolje dokazuje činjenica što je sam tuženi plaćao najamninu tim gradjanima.

Navodi se da je tuženi nekoliko puta govorio tužitelju da bi želio kupiti njegovu polovicu broda e ne polovicu od spomenutih gradjana, pa mu je tužitelj odgovarao da on kupi dijelove gradjana, a s njima, tj. s tužiteljem, će lako i uvjek moći urediti jer su domaći ljudi.

Sada, kada tuženi tvrdi kao da je najamninom platilo brod u cijelosti, jasno je da je imao zadnje namjere u

pogledu toga broda, jer njegove tvrdnje nisu istinite.

U koliko bi ostala pobijana presuda nepromijenjena, nastalo bi stanje prema kojem tuženi dobija brod s polovicom stvarne cijene i to 1970. godine, a tužitelj bi bio znatno oštećen.

Tuženi je pak podnio odgovor na žalbu i predložio da se žalba tužitelja odbije, a njemu prizna troškove odgovora na žalbu u iznosu od dinara 2.795.- /za izdatke za sastav istog po OT i za sudske takse/.

Drugostepeni sud je ispitao prvostepenu presudu u granicama navedenim u odredbi člana 365. Zakona o parničnom postupku /Sl.list ZPKJ br.4/77/, pa je ustanovio da žalba tužitelja nije osnovana iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud je pravilno utvrdio činjenično stanje, te po čl.8. ZPK-a savjesno i brižljivo ocijenio svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka donio presudu koju je jasno, pravilno i iscrpljeno obrazložio. Obrazloženje prvostepene presude usvaja i drugostepeni sud i stoga na razloge prvostepene presude upućuje žalitelja.

Takodjer je prvostepens presuda donešena bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. ZPP-a.

Konačno, prvostepena presuda je donešena i na osnovi pravilne primjene materijalnog prava.

Bitno je, po mišljenju drugostepenog suda, za pravilno rješenje ovog spora to, što baš iz iskaza koji su dali tužitelj i tuženi jasno i odredjeno slijedi da se doista radi o privrednom /simuliranom/ kupoprodajnom ugovoru od 19. II 1971. godine, a takav ugovor nema pravnog učinka, utoliko više što je smisljeno upravljen na izigravanje naših prinudnih /kogentnih/ propisa, a što sve ispravno obrazlaže prvostepeni sud. Uz to valja istaći da taj ugovor nije čak ni djelomično izvršen, jer tužitelj priznaje da kao kupac nije platio tuženome kao navodnom prodavaocu ni jedan dinar s naslova cijene ili bilo kakve naknade. Pošto dakle tužitelj nije postao suvlasnik broda, nije mogao postati ni zakupodavac /"najmodavac"/ broda, pa zato nema pravo ni na zakupninu /"najamninu"/. Dalje, tužitelj nije čak ni savjestan /u dobroj vjeri/, pa se stoga svi njegovi navodi iznešeni i tijekom prvostepenog postupka i u žalbi

ne mogu smatrati relevantnima, a i kad bi eventualno bio savjestan /a što prema ovoj situaciji očito nije/, prema ocjeni drugostepenog suda sve te činjenice navedene u žalbi nisu i ne mogu biti od utjecaja za donošenje pravilne odluke o ovom sporu, te se stoga ne mogu smatrati ni žalbenim novotama. Stoga žalba uopće ne dovodi u pitanje pravilnost prvostepene presude.

V.V.

B/ Odluke stranih sudova i arbitraža

SUDSKI ODBOR TAJNOG SAVJETA, London

Presuda od 24. VI 1980.

The "Halcyon Isle"

Vijeće: Lord Diplock, Lord Salmon, Lord Elwyn-Jones,
Lord Scarman i Lord Lane

Privilegiji na brodu Prvenstvo pred mortgageom imaju samo oni privilegiji nastali po stranom pravu koje priznaje i lex fori - Takvo se stajalište zasniva na tome, da po morski privilegiji /"maritime liens"/ daju pravo na pos-tupak in rem /dakle proceduralno pravo/ - Brodopopravljaci imaju privilegij po američkom, ali ne i po engleskom i singapurskom pravu

U ovom se predmetu radilo o sporu izmedju Bankers Trust International Ltd. i Todd Shipyards Corporation o prvenstvu namirenja brodopopravljaca pred mortgageom/vjerovniku analognom hipotekarnom vjerovniku/. Britanski brod "Halcyon Isle" bio je izvrgnut prinudnoj javnoj dražbi u Singapuru, opterećen mortgageom koji je znatno prelazio ponuđenu kupovninu na dražbi, pa je američki vjerovnik na temelju svoje tražbine za popravak broda zahtijevao prvenstveno namirenje svoje tražbine kao tražbine privilegirane po američkom pravu. Prvostepeni sudac Kulesekaram je dao prvenstvo mortgageu, a Apelacioni sud u Singapuru je dao prvenstvo privilegiju američkog brodopopravljaca utemeljeno na američkom pravu. Bankers Trust International Ltd. tj. mortgagee je na to podnio žalbu na Sudski odbor Tajnog savjeta.